

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 rvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 rvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, esmrtnice, zabvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelak uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Platljivo in utoljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 3-00.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik koncorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-branilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Slovensko vseučiliško vprašanje. — Seja „Zveze južnih slovanov“.

DUNAJ 7. V seji „Zveze južnih Slovanov“, ki se je vršila danes ob 10. uri popoldne se je vršila debata o slovenskem vseučiliškem vprašanju in o stališču napram italijanski pravni fakulteti. Povdarjalo se je, da se Slovenci nikakor ne morejo zadovoljiti s ponudbo vlade, ki jo je podala pred 14 dnevi. Popoldne je šla k baronu Bieuerthu in ministru Stürgkhu deputacija radi naših vseučiliških zahtev. — O rezultatu te avdijence se varuje naj-trožja tajnost. Nemci se silo boje, da bi Slovenci kaj dobili. — Nemško-nacionalna zveza“ je sklenila, da stopi v ftem slučaju v opozicijo proti vladi in bodo nemški poslanci glasovali proti predlogu za italijansko pravno fakulteto.

Iz delegacij.

BUDIMPEŠTA 7. Vojni odsek ogrske delegacije je pričel danes razpravljati vojni proračun. Vojni minister je podal obširen ekspeze.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 7. Zbornica je imela danes sejo. Posl. Medaković je vprašal predsedstvo, kaj se je zgodilo s prošnjo 20 poslancev koalicije radi sklicanja izredne saborske seje in je apeliral na zbornico, če je s tem sporazumna, da se vsak hip samovoljno prekinja seje, da se olajša razprave poslancev v Budimpešti. — To postopanje je označil govornik kakor protuustavno, češ, le krona nihče drugi nima pravice odgajati sabor za daljši čas. — (Klici pri drugih strankah): Tako ste delali tudi Vi, ko ste imeli večino. — (Širup).

Posl. Lukinić je zaklical: Tako predsedstvo spada v Teheran! Poslanec je bil radi tega vsklika pozvan na red. Predsednik je dokazoval iz poslovnika, da je njegovo postopanje popolnoma korektno in pravilno.

Po osebnih opazki posl. Budisavljevića je pričela zbornica razpravljati o interpelacijah.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 7. Na dnevnem redu je bilo tretje čitanje lex (zakona) Jankijević ozir. Curić, ki so ga vsprejeli tudi Srbi. Nato je pričela zbornica razpravljati o resoluciji Suleiman Pasića in tov., v kateri se pozivlja vlado, naj čim prej predloži deželnemu zboru zakonski načrt, po katerem naj se vprašanja o gozdnih preprih med orarjem in zasebniki iz kompetence političnih oblastnih prenese v kompetenco rednih sodišč.

Trije vagoni sladkorja v morju.

REKA 7. Na Valerijnem pomolu so trije vagoni polni sladkorja, ki so na tiru prehitro drčali, prodrli kameniti blok in padli v morje 300 kvintalov sladkorja se je pokvarilo. Vagone dvignejo iz morja s parnim dvigalom.

Nemčija zgradi nove strategične proge.

PARIZ 7. „Temps“ hoče vedeti, da je imel nemški generalni slab minolega torka sejo, na kateri je razpravljalo o načrtu glede gradenj novih strategičnih železnic in glede spopolnitve že obstoječih prog, ki vodijo proti belgijski in francoski meji.

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomić. Poslov. Štefan Klavs.

Navadno ljudstvo je govorilo, da plemeniti gospod Gabelič meri celine in dukate na mernike; če je bil tako bogat, to je najboljšje vedel le on; da pa je bil zelo bogat, na tem ni nihče dvomil in tudi sam ni tajil tega. Žalosten je bil samo, ker ne upašča za seboj možkega potomca. Imel je samo dve hčeri, Gito in eno mlajšo, ki je omožena z baronom Pejačevićem v Slavoniji.

Asesor Magdič je bil srečen, da je dovel tako ženo na stari dvorec v Gorenji Konščini. Obožaval je svojo mlado soprogo radi njene lepote in mladosti. Takoj v prvih dneh zakona je opazil, da je Gita vilarava, jezicna, a on kakor razumen človek je zvrčal vse to na njeno mladost in se tolažil, da bo s časom že boljše. Mnogo časa je minolo, da se je mlada gospa pri-

Mrav v Galiciji.

LVOV 7. Iz vse vztočne Galicije poročajo o hudem mrazu. V Lvovu je moralo včeraj iskati zdravniško pomoč na rešilni postaji 45 oseb, večinoma učencev, katerim so zmrznila ušesa, nos in roke.

Kuga.

HARBIN 7. (Petr. br. ag.). Včeraj sta umrla za kugo 2 Evropejca in 20 Kitajcev. V dveh dneh je umrlo deset oseb izmed ruskega zdravstvenega osebja. — V Ziziharju je umrlo že tisoč oseb, odkar je izbruhnila kuga. V teh zadnjih dneh je umrlo vsak dan za kugo 40 do 50 oseb.

PARIZ 7. „New-Jork-Hevald“ (pariška izdaja) poroča iz Pekinga, da se kuga razširja tudi v Tsentsinu. V zadnjih petih dneh je umrlo baje 15 oseb. Včeraj sta umrle v Pekingu dve osebi, došli iz Tsentsina.

TOKIO 7. Bakteriolog Kitasato odpotuje dne 12. t. m. v Mandžurijo skupno z načelnikom kolonijalnega urada, da natančno prouči, kake odredbe bi se ukrenilo proti razširjenju kuge. Vlada zahteva od parlamenta kredit v znesku milijona jenov za stroške v svrhu pobijanja kuge.

Sneg v Galiciji.

LVOV 6. Zaradi snežnih zametov je prekinjena železniška zveza s Podvoloczysko, oziroma z Rusijo.

Aviedo 6. Pogorelo je poslopje, v katerem se je med drugim nahajala Asturska banka, telefonska centrala in zakupna družba tobaka.

Berolin 6. Pruška poslanska zbornica je izvršila danes drugo čitanje proračuna za pravosodje. — Prihodnja seja jutri.

Državni zbor.

DUNAJ 7. Zbornica je vseh čitanjih vsprejela zakonski načrt o prepovedi nočnih dela žensk v industrijalnih podjetjih v obliki sklepa gospodske zbornice, vsled česar stopi zakon v veljavo dne 1. avgusta tek. leta.

Potem je pričela zbornica generalno debato o poročilu obrtnega odseka glede košnjarstva. Posl. Glöckner in Eisterer sta zagovarjala predloge odseka, dočim so posl. Ofner, Palme in Mahler napovedeli več preminjvalnih predlogov krošnjarjem v prilog. — Med govorom posl. Mahlerja je prišlo med tem na eni in poslanci Alfredom Schmidtom, Myslivcom in Malikom na drugi strani do hudih prerekanih in psovanj, pri čemur je posl. Malik sunil Mahlerja. — Nato je bila razprava prekinjena.

Prihodnja seja jutri.

Med došlimi vlogami se nahaja interpelacija posl. Pittacco agitacije, ki so jo Slovenci razvijali v Trstu povodom ljudskega štetja, nadalje interpelacija poslanec Ussa ja glede premeščenja slovenskega možkega učiteljskega v Gorici ter interpelacija posl. Hribarja glede spremembe zakona o ljudskem štetju.

Proračunski odsek.

Italijanska pravna fakulteta in jugoslovanske zahteve.

DUNAJ 7. Proračunski odsek je danes nadaljeval posvetovanje o italijanski pravni fakulteti. Po nekem dejanskem popravku poslanca Gostinčarja je bilo sklenjeno

vadila na brdovito Zagorje in na gorato puščo pod Srančico. A kako lepo je bilo v Legradu, tamkaj v ravnem Medmurju, kjer je bilo po njunem mišljenju vse prijetnejše in za oko ugodnejše. Asesor Magdič je znal temu hitro odpomoči. Prišel je vabiti v goste svoje sosedo, posestnike; grofa Čikulina iz Dolnje Konščine, Horvate iz Budinščine, barone Patačiče iz Zajezde, Orehovaškega grofa iz Orehovice, Jelačiče iz Radkova in ostale ugledne graščake. Vsi ti so se radi odzivali asesorjevemu povabilu, ne toliko radi dobre njegove kuhinje, kolikor radi njegove lepe gospodinje, da morejo prebiti nekaj ur v njenem obližju. Gospodinja je bila ob teh prilikah zelo vesela in kazala je neobičajen dar za koketnost, ki se ne daja priučiti, temveč mora biti prirojena. Z vsakim je bila enako prijazna, toda tako, da je vsakdo mislil, da je on tisti, kateremu pokloni Gita svoje srce in svojo ljubezen. Toda vsi so se varali. Ona se je vedno vedela držati v gotovih mejah pri poklonih, da so vedno živeli v dvomu in nadi, ne vedoč nikdar prav, pri čem da so! Primerjali so jo boginji Diani, ki poslušno sledi v lov tropu lovskih psov. Govorilo se je celo, da mlada gospa asesorica od vseh še najbolj odlikuje svojega sosedo, ne več mladega, a zelo finega in elegantnega grofa

z večino glasov, da se preide v specialno debato.

Posl. Korošec je podal izjavo, v kateri je ugovarjal domnevanju, da so zastopniki Jugoslovanov nasprotniki italijanskih vseučiliških zahtev. Nasprotno! Oni so mnenja, da treba dati vsakemu narodu možnost, da se izobrazijo na lastnih kulturnih zavodih. Razlog, da so Jugoslovani delali težko proti rešitvi tega vprašanja, je v tem, da se v Avstriji šolskih zahtev ne rešuje po opravičenosti, ampak po meri politične primerčnosti in politične zadrege. Ker se je za ohranitev večine potrebovalo glasove zastopnikov enega naroda, se je začelo reševati zahteve tega naroda, dočim se o šolskih zahtevah drugih narodov ni posvetovalo. Da, nas se je celo naravnost kritiziralo, ko smo hoteli stopiti z vlado v poblizja posvetovanja o tem. Po tem nam je vlada sama vsilila boj.

Ravno tako zrelo kakor vprašanje italijanske pravne fakultete, je tudi vprašanje reciprocitete na zagrebški univerzi. Se predno je začela obstrukcija v državnem zboru, so se vršila s hrvatsko vlado pogajanja glede priznanja spričeval, diplom in državnih izpitov zagrebškega vseučilišča za jugoslovanske pripadnike tostranske državne polovice. Tudi za slovenske vseučiliške zahteve velja moč posestnega stanja, ker so bile istodobno, kakor za Italijane, ustanovljene na graškem vseučilišču slovenske stolice. Ustanovitev slovenske fakultete torej ni drugo, kakor vspostava v prejšno stanje. Izjavil je, da Slovenci nikakor ne morejo privoliti v to, da bi se italijansko pravno fakulteto ustanovilo na Primorskem, ker je Primorska slovenska zemlja, kjer ni nobene čisto italijanskega mesta. Zato stoji na stališču Koerberjeve predloge, da je italijansko pravno fakulteto osnovati na italijanskem ozemlju, na južnem Tirolskem.

Posebno se čudimo, je rekel govornik, ako se je pri zadovoljevanju italijanskih zahtev sklicevalo na vnanjo politiko. Italijanska pravna fakulteta je čisto avstrijska zahteva in nobena tuja država nima pravice, da bi se vmešavala v to. Ko bi bilo drugače, bilo bi to za Avstrijo ponižanje, katero moramo odločno odkloniti. Govornik ponavlja ponovno, da Slovenci niso bili nikdar principijelno nasprotniki italijanskih zahtev, temveč so le hoteli istodobno s tem doseči tudi izpolnjenje svojih zahtev.

Da bi odseku dali priliko Jugoslovane prepričati, da stranke niso nasprotne jugoslovanskim vseučiliškim zahtevam in da so pripravljene, se na iste ozirati, predlaga sledeči dve resoluciji, ki obsegati minimum onega, kar sedaj misli slovensko in hrvatsko prebivalstvo, da sme in mora zahtevati:

1. Vlado se pozivlja, da prizna spričevalom, diplomam in državnim izpitom, ki so bili napravljeni pred komisijami, ki obstoje v Zagrebu, popolno veljavo za deželo in kraljevstvo, zastopana v državnem zboru.

2. Vlado se pozivlja, da ukrene nemudoma vse potrebne predpriprave, da se čimprej osnuje lastno tuzemsko vseučilišče, ki bo odgovarjalo potrebam Jugoslovanov.

Govornik prosi odsek, naj s tem, da sprejme resolucije, ublaži napetost položaja, in napravi mal korak naprej.

Na to je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri popoldne.

Čikulina, najbližjega svojega sosedo, a gotovo ni bilo nič hudega pri vsem tem. Gospod grof Čikulin je bil uduvec in velik častilec lepih dam. Kakor mnogim drugim je tudi Giti dvoril, morda malo bolj nego drugim, sicer pa je bila tudi Gita mnogo lepša od ostalih. K temu je bil še Čikulin najbližji sosed njen. Nihče se ni mogel izpodtikati nad tem, ako je večkrat med tednom na svojem ognjenem vrancu odjahal v Gorenjo Konščino, da krajša mladi gospej dolgi čas; igral je z njo šah, ali pa ji je pravil različne dogodbe, kjer je znal večji grof zelo skrbno navajati vodo na svoj mlin, kar je tudi Gita rada videla.

Ko se je približal zimski čas, ko je pričel padati jesenski dež, ali če je sneg zgodaj zapadel, da se ni moglo v Gorenjo Konščino drugače priti, nego na vozu, ni bilo takrat Giti nič več obstanke na deželi. Hitro so se morali odpraviti v Zagreb, kamor je prišel na zimo velik del plemstva, da tam čim ugodnejše prežive nadležno zimo. Gospod asesor Magdič je takrat reševal v Zagrebu zaprašene pravde, a njegova mlada gospa se je zabavala in živela je v misli, da njena lepota in mladost slavita največjo slavo povsod, kamor le prihaja. Preveč bi bilo, ako bi še pripomnili, da so ji bile radi tega druge zavidne.

Delovanje pol. društva „Edinost“.

Tajnikovo poročilo na občnem zboru dne 5. februarja 1911.

(Zvršetek.)

Ljudsko štetje.

Najtežja naloga in najbolj vroč boj pa je došel za naš odbor v zadnjem četrtletju minolega društvenega leta. Treba se je bilo pripraviti za čin, ki je tem važnejši in usodepolnejši, ker ima tvoriti za celo desetletje podlago vsakemu našemu pravu in vsem našim zahtevam na vseh poljih narodnega in javnega življenja. Pripraviti smo se morali za ljudsko štetje. Prva in silno težka naloga je bila vzbuditi v naših masah zanimanje za ta prevažni čin, ki mu doslej te naše mase niso niti od daleč zadostno umevale in pripisovale velikega pomena. Težka naloga je bila to, in s prvga tudi — v našo veliko skrb — precej brezuspešna. Ljudstvo je vzlic našim pozivom ostajalo precej apatično in mnogoštevilni shodi, ki jih je sklicevalo naše društvo v mestu in po okolici, niso bili ravno dobro obiskovani, včasih celo sramotno slabo. Ali ta nerazveseljiva pojava ni nikakor zmanjšala gorečnosti našega odbora. Zavedajoč se važnosti tega čina in v svesti si velike odgovornosti, ki sloni na njem, je z nezmanjšano vneto nadaljeval svoje težko in mučno delo.

Prirejaj je nadaljne shode v mestu in po okolici, kjer so govorniki z živo besedo dokazovali ljudstvu važnost tega čina. Naj-srečnejša njegova misel pa je bila, da je uvedel letos za ljudsko štetje novo institucijo: poučne tečaje za one, ki bi bili pripravljeni podpirati odborovo delo in iti ljudstvu na roko s poukom. In z radostjo moremo konstatovati, da mu je to delo nepričakovano lepo uspelo. Mase so se vzdramile, ljudstvo je začelo razumevati, da gre tu za zelo važen čin. Posledica je bila, da je zanimanje v vsej naši široki javnosti tako naraslo in da je ogorčenje radi neštetihih krivic in nasilstev, ki se godé na našo škodo, oziroma v skrčenje našega števila, tako veliko, kakor morda ni bilo še o nobenih političnih volitvah. To pomeni že velik moralen pridobitek. Ali dosegli smo tudi krasen efektivni pridobitek. Važen uspeh je doseglo naše politično društvo s tem, da je izposlovalo, da se letos ljudsko štetje vrši enotno po vsej občini: v mestu in po okolici. To je, da se popisovanje v okolici ne vrši kakor poprej, po komisarijih, ampak po naznanilcah, ki so jih dobili rodbinski glavarji v roke. Poleg poučnih tečajev smo uvedli letos še drugo novo in prevažno institucijo: pisarne. Bilo jih je v Trstu in okolici nad sedemdeset. Že to dejstvo je našince radostno presenetilo in povzdignilo moralo naših ljudi, a nasprotnike je naravnost konsterniralo. Velik efektivni dobiček tega organiziranega dela je v tem, da je po vzglednem delovanju naših pisarn posebno v spodnji okolici število oseb, ki so se pripoznale k slovenskemu občevelnemu jeziku, naraslo za tisoče, in da so naše pisarne v mestu zapisale morda *4krat do 5krat toliko oseb, nego so na zadnjem ljudskem štetju sploh našli Slovencev v mestu*. A koliko je še onih, ki so sami izpolnili pole za-se in za druge! A ravno ta lepi uspeh je pa razljudil naše sovražnike do skrajnosti, da so začeli s pravim fanatizmom

Lepa Gita ni mnogo marala za zavist znank; še bolj jo je dražilo to, da je osvajala eno možko srce za drugim. Tudi sam njen mož, na videz hladokrven asesor, ni nikdar našel povoda, da bi svojo mlado soprogo samo iz daleka karal, da je neugnanja v osvajanju možkega spola. Njemu je celo ugajalo, da ima tako ženko, da ga zavida „ves svet“. Že njene nasprotnice so vendar zelo rade zahajale v Magdičevo hišo, ako jih je gospa Margarita povabila na plesno zabavo, ki se je pričela ravno takrat razvijati v boljši zagrebški družbi. Od grofice Erdödy, Draškovičeve in Keglevičeve so se navadile tudi druge plemenitašice na plesne zabave, ki so jo zelo rade gojile v svojih dvorcih med zimskim časom. Za te se je poganjalo plemstvo, zbrano čez zimo v Zagrebu, Varaždinu in Karlovcu.

Gospa Margarita pl. Magdičeva je dajala veeno najfinejše zabave v najboljših krogih v Zagrebu. V njeni hiši, zgrajeni v bližini samostana sester sv. Klare, se je shajala v soboto po zimi mnogoštevilna družba plemičev in grajščakov, ki so radi zahajali v Magdičev dvor, vedoč, da se nikjer ne morejo tako fino zabavati, kakor ravno pri njem.

(Pride še).

izvajati znano geslo italijanskega poslanca Bartoli-ja: „osar tutto“! — Cela krdela agitatorjev in teroristov so zagnali na naše ljudstvo, da bi je ustrahovali, a oficijelni izvrševalci ljudskega štetja ne opuščajo nobenega sredstva, in tudi ne najhujih, po zakonu kaznivih zlorab, da bi uničili lepi sad našega težkega truda.

In to sovražno besnenje napoveduje tudi prihodnjemu odboru veliko mučno nalogo, ki jo je začel vršiti že sedanji odbor. Nadaljevati bo treba z vso neizprosno borbo, da ohranimo, kar smo dosegli, in da rešimo pred sovražnim besnenjem, kolikor se rešiti da. Poučevati in izpodbujati je treba naše ljudstvo, da ne odjenja nasproti sovražnemu furorju in sovražnim zvijačam. Ali vzlic vsemu našemu delu, vzlic vsej pažnji in vzlic vsemu odporu moramo že danes računati z dejstvom, da nam sovražno besnenje vendar ugrabi na tisoče duš. Od teh je treba rešiti kolikor možno največ. Sredstvo za to nam je naša revizija, ki ima slediti po magistratovi reviziji. Za to moramo pripraviti naše ljudstvo! To tem bolj, ker nam odločna izjava ministra za notranje stvari grofa Wickenburga v parlamentu na Dunaju daje vero v možnost uspeha. Seveda bo na kompetentnih faktorjih naše narodne politike, da z vsem naglasom in z vso svojo avtoriteto prisilijo vtado, da bo tudi držala dano besedo.

Ce se to zgodi in če bomo vsi vršili svojo dolžnost primerno usodnosti trenutka, in če se bo tega zavedalo tudi naše ljudstvo, potem je nada opravičena, da dosežemo letos vspeh, kakršnega še nismo in da z rezultatom ljudskega štetja res vsvarimo trden fundament za vso našo bodočo borbo, za pravo našega naroda na tržaškem ozemlju.

Ali brez ozira na vspeh, ki ga bomo mogli beležiti v dokaz naše številnosti, imamo že tu gotov prvi veliki vspeh, ki nam daje jamstvo za bodoče vspehe. Letos smo dobili pouk, kakove organizacije je treba za ta čin, a dobili smo tudi dokaz, da imamo na razpolago elementov, potrebnih za tako organizacijo.

Z besedami najiskrenejše hvaležnosti, v imenu najvažnejših interesov našega naroda na tem ozemlju se moramo spomniti tu vseh, posebno pa naše mladine, akademične in druge, ki je z rodoljubnim navdušenjem in poštvalnostjo sledila klicu našega političnega društva, sodelovaje z neumorno pridnostjo na shodih, v poučnih kurzijah in s privatnim poučevanjem, a posebno v pisarnah. Hvala, prisrčna hvala vsem, z rodoljubno željo, da nam vsi ti elementi ostanejo tudi nadalje na roko, da se bodo množili in da nam pripomorejo do spopolnjenja zapričete organizacije, a posebno tudi do vresničenja nujne potrebe, ki jo občutimo že dolgo in za katero smo ravno ob tem ljudskem štetju pridobili že precej materijala in ki je: **ustvarjenje narodnega katastra o tržaškem Slovanstvu.**

Slavni zbor! Kakor razvidno iz tega poročila, se je z dogodki minolega leta pridružil nov list v veliko knjigo zgodovine krivice in proganjanja, ki jo moramo trpeti od nasprotne drugorodne strani, in zapostavljanja in zanemarjanja, ki je trpimo od strani merodavnih činiteljev v državi. Ali s temnega horizonta pada ob enem svitel, nadobuden, vero v boljše dni oživljajoč žarek, ker dobili smo dokazov, da je v našem ljudstvu življenske in odporne sile, da mu naraščata samozavest in zanimanje za vse tiste javne dogodke, s katerimi je v zvezi vprašanje njegovega obstanka in napredka. Zgodovina narodov pa nas uči, da še noben narod ni poginil, ako je res hotel živeti! S tem uverjenjem in s to vero naj naše društvo nadaljuje z izvajanjem svoje težke naloge, kar bo vršilo gotovo s tem večjo verno, če bo deležno še večje podpore od strani slovenske javnosti, nego je bilo doslej!

Tomušičeva delegacija v Budimpešti.

Zagreb 5. febr. 1911.

—B—. Vsa borba in vse sedanje delovanje našega bana pl. Nikole gre za tem, da popolnoma vniči hrvatsko-srbsko koalicio in da na njenih ruševinah zgradi novo madjaransko stranko. V tej smeri je deloval ban pl. Nikola v hrvatskem saboru, kjer si je prizadeval, da bi s pomočjo franko-furtimašev in Radičevcev diskreditiral koalicio pred narodom. Z druge strani je mešetaril v Budimpešti s Khuenom, da bi dovolil Hrvatom kake mrvice. S temi mrvicami hoče ban stopiti pred narod: „Evo — jaz in moja stranka sva priborila narodu to in to, hrvatsko-srbska koalicio ni mogla priboriti tega — bila je nesposobna!“

Ta Tomušičeva ideja je privedla munkaško delegacijo v Budimpešto. Odvel jo je naravnost v klubove dvorane madjarskega „munkapárta“ (Khuenove „delavne stranke“). Nekdanji zavezniki in pacifikatorji Hrvatske so se zopet našli v objemu. Sešli so se: bivši madjarski liberalci — sedaj „munkapárt“ — in bivši madjaroni. Našli so se zopet: Khuen, Tomušič, Chavrak, Dedvič in ostali. Našli so se zbrani tisti, ki so skozi 20 let ubijali hrvatsko ustavo, ki so skozi 20 let ubijali vsako svobodno gibanje na Hrvatskem.

Ta sestanek bivših ogrskih liberalcev

in hrvatskih madjaronov nam jasno ovaja prizadevanje bana Nikole, ki gre za tem, da obnovi bivšo madjaransko stranko, da vskrsi mameluke.

Ali hrvatski narod bi hotel vendar kaj videti od delovanja teh — patrijotov! Pokazati se morajo energične, neustrašive, resne boritelje za hrvatske pravice. V ta namen so začeli komedijo za omamljenje naroda.

Predsedništvo ogrsko-hrvatske zbornice v Budimpešti je v predbožičnem zasedanju kruto kršilo pravico hrvatskega jezika s tem, da je hrvatskim delegatom omejevalo govore v hrvatskem jeziku.

To kršenje in žaljenje so hoteli „munkački“ sanirati, ali po — munkaški! Ta pretezna sanacija ni nič drugega, nego zamamljevanje javnosti. Na tozadevno vprašanje v govoru predsednika hrvatske delegacije je podpredsednik ogrsko-hrvatske zbornice Navay odgovoril, da Hrvatje morejo v zbornici „tako“ govoriti hrvatski, da pa ne smejo „zlorabljeti potrpljenja zbornice“, kakor da je bilo to za časa obstrukcije leta 1906!!

Munkaška delegacija je bila s tem odgovorom podpredsednika Navaya — popolnoma zadovoljna! Torej je zadovoljna z izjavo, ki faktično pomenja omejevanje hrvatskih govorov v ogrsko-hrvatski zbornici, a ima še toliko drznosti, da proglašata to kakor — izvojevano zmago, iz katere bi hotela kovati kapital za ustvarjenje in uskrsnitev nove madjaranske stranke na Hrvatskem!

Dnevne novice.

Proti irredenti v Italiji. — Magdeb. Zeitung“ poroča iz Rima, da je italijanska vlada naročila vsem prefektom, naj ne trpe nobenih irredentističnih manifestacij.

Smrtne obsodbe makedonskega revolucionarnega odbora. Sofija 6. „Balkanska Tribuna“ javlja: Prejšnji ministerski predsednik in vodja Cankove stranke dr. Donev, bivši minister A. Sukonov in posl. Krištof so dobili pisma, v katerih jim revolucionarni odbor naznanja, da so bili radi političnega stališča, ki je zavzemljejo, obsodeni na smrt. Obsodba bo izvršena tekom enega meseca. Kakor zadnji opomin se državnikom naznanja, da bo pred njimi ustrelen časnikar Kiprovi, ki je bil tudi obsojen na smrt. Policija je odredila potrebne varnostne odredbe za čuvanje ogroženih.

Ojačenje avstrijskih posadk na srbski meji. — Beligradska „Politika“ javlja iz Sarajeva: „Avstro-ogrski posadke ob Drini se imajo ojačiti in porabiti se hoče celo šole za nastanjenje čet. Patuljna služba ob meji je znatno ojačena in pričakovati je tudi, da se na novo osnujejo letede čete.“

Ta in slična poročila, ki so se pojavila v zadnjih dneh, vzbujajo nemir in provzročajo razburjenje.

Narodnjak Agatanovič je stavil v skupščini na ministra za zunanje stvari vprašanje, v katerem pravi, da je to proti trgovinski pogodbi med Avstro-Ogrsko in Srbijo, ako Avstro-Ogrska zbira čete na bosansko-srbski meji.

Novi troški za armado in mornarico. Kakor vse kaže, vendar-le ne poide tako gladko z novimi ogromnimi milijoni, ki jih zahtevajo vojna uprava od delegacij. Celotni nemški poslanci pravijo, da ne morejo prevzeti pred svojimi volilci odgovornosti za te ogromne troške, posebno ne zato, ker finančni minister še sedaj ne ve, od kje vzame pokritje. Ker pa zastopniki gospodske zbornice, krščanski socijanci in tudi Poljaki brezdvomno vse dovolje, dobje predloženi troški gotovo večino v delegaciji, a kaj poreče državni zbor, ko bo treba najti pokritje? Bienerth s svojo sedanjo večino težko da bi spravil skupaj to pokritje. Računati je torej z možnostjo, da moža vržejo — dreadnaughti.

Narodni mir v Budjejavah. V Budjejavah je prišlo minuli ponedeljek do popolnega narodnega sporazuma, na podlagi, da je vsako majoziriranje ene narodnosti po drugi nemogoče, a je obema narodnostima zagotovljen svobodni razvoj v narodnem in gospodarskem oziru. Ta sporazum utegne imeti dalekosežnih posledic za daljni razvoj razmer med Čehi in Nemci na Češkem.

Dunajski učitelji proti dr. Kramafu. Dunajski učitelji so imeli minulo nedeljo shod, na katerem so protestirali proti napadu od strani dr. Kramafa, ki je v državnem zboru rekel, da so dunajski učitelji kakor revizorji pri ljudskem štetju vršili nasilja napram Čehom. Sklenili so na shodu sledečo resolucijo:

„Zbrani dunajski učitelji odklanjajo z ogorčenjem žaljenja, ki jih je izrekel dr. Kramaf v državnem zboru na račun učiteljstva. Shod izjavlja, da stojita previsoko stanovska čast in zavest spolnjene dolžnosti, da bi mogli biti ponižani po ravno tako neopravičenih, kakor zlobnih izjavah enega češkega ljudskega zastopnika. Dunaj je nemški mesto in najsvetejša dolžnost dunajskega učitelja je, da je nemški in da vzgaja dunajsko mladino v nemško narodnem smislu.“

S to resolucijo so dunajski učitelji le potrdili, da so bila dr. Kramafeva očitavanja na njih račun popolnoma opravičena.

Senat češke univerze in naše vseučiliške zahteve. Predvčeršnjim se je podala deputacija slovenskega dijaštva v

Pragi k rektorju češke univerze, prof. Jano-Šiku, da popraša, kako stališče zavzemlje akademični senat napram slovenskim vseučiliškim zahtevam. V zadnjem času so se namreč širili glasovi, glasom katerih senat češke univerze bi ne bil naklonjen zahtevi po ustanovitvi provizorične slovenske pravne fakultete v Pragi. Praška „Union“ je vsled tega izrazila željo, naj bi profesorski zbor podal tozadevno jasno izjavo. Rektor Jano-Šik je slovenski deputaciji odgovoril, da bo za svojo osebo podpiral slovenske težnje po samostojnih stolicah na češki univerzi. Kar se pa tiče akademičnega senata, se skliče v kratkem seja, na kateri bodo tozadevno definitivno sklepali.

Mons. Weiss. Nemški listi poročajo, da se mons. Weiss, ki ga sodnija preganja radi poloma koroške centralne posojilnice, nahaja v Minesotti v Severni Ameriki.

Peter Cronje, slavni general Burov, je umrl v starosti 73 let na neki farmi v bivši burski državi. Bil je v angleško-burski vojni leta 1900 eden najhrabrejših generalov, ki je delal Angležem hude preglavice. Premagal je jih pri Maggersfonteinu, da si so bili v trikratni premoči. Imel pa je to hibo, da je podcenjeval sovražnikovo moč. Le temu je pripisati, da se je upal spopasti z angleško vojsko pri Paardebergu, kjer pa so bili Angleži v desetkratni premoči in so hrabrega burskega generala obkolili, tako, da se je mogel udati s 6000 možmi, ki so vsi prišli v angleško ujetništvo. Zadnja leta je Cronje prebil na svoji farmi, kjer se je pečal z obdelovanjem zemlje.

Ljudsko štetje.

Novi manevri.

Na našem slavnem magistratu so se tako prestrašili, ko so se že po površnem pregledu prepričali o rezultatu ljudskega štetja. Zanesljive osebe so doznale namreč iz italijanskega tabora samega, da je nad sedemdeset tisoč oseb vpisalo slovenski občevalni jezik. Takega zalagaja seveda ni možno pogoltniti kar vsega. Zato so ubrali signori drugo taktiko. Sedaj ne nagovarjajo več strank, naj vpišejo italijanski občevalni jezik, marveč pravijo slovenskim stanovalcem enostavno, da njih naznanilnic nimajo, da so se izgubile in da morajo oni napraviti nove, na kar grozijo strankam z globami in jim dajajo nove prazne pole v podpis. Tako so mej drugim povabili Josipa Lozeja iz Rojana št. 563 na sekcijo v šolo v Rojanu in so ženi njegovji, ki se je predstavila (ker je on odsoten) rekli, da ni ne ovajne pole, ne naznanilnice stanovalcev njegove hiše (Verniellis 559) ter da mora do danes 3 ure popoludne prinesiti iste, ali pa da uredi to oni sami!! V resnici pa je bilo svojedobno vse v redu oddauo po našem zaupniku na sekcijo v Rojanu. Omeniti je, da v tej hiši stanuje 12 slovenskih strank.

Martin Horvat delavec v tovarni mila, stanujoč v ul. Medla št. 9 se je vpisal s slov. obč. jezikom. Ob 7.30 uri zvečer je prišel magistratni revizor in hotel napraviti drugo naznanilnico, ali to je Horvat pošteno in odločno odklonil. — Revizor pa je rekel „sottoscrivi tutti una seconda notificazione“. Horvat je pa odgovoril: Druge ne podpisem, ker ta naznanilnica je že pregledana v „Nar. domu“. Na to jo je revizor kar popihal!

Neresnice posl. Pitacco.

Prejeli smo: V ulici Giuliani št. 7 v II. nadstropju stanujeta slovenski rodbini Družina in Debernardi. Gide te dveh družin je posl. Pitacco trdil, da so slovenski agitatorji falzificirali izjave glede občevalnega jezika. Stvar je bila tako-le:

Hišni gospodar je prišel v rečni družini z že izpolnjenimi polami. Izpolnil jih je bil že doma in seveda zapisal za vseh italijanski občevalni jezik. V rodbini Družina je vprašal gospodinjo po občevalnem jeziku in ona je odgovorila, da je njihov občevalni jezik slovenski. Hišni gospodar, ki je socijalnodemokratskega mišljenja in se ne briga za narodne boje, je brez vsakega prigovora prečrtal italijanski in vpisal slovenski občevalni jezik. Takoj naslednjega dne so pozvali oba glavarja navedbenih rodbin v sekcijo. Najprej so rekli Debernardiju, da so pole počekane in pomazane, ker da je bilo pisano in zopet črtano. Vprašali so ga tudi s posebnim naglasom, da-li je on podpisal polo? Odgovoril je, da on ne, da ga ni bilo doma ter da je podpisal hišni gospodar. Na to jih je pa g. Debernardi apostrofirjal: Če imate tu kake politične namene, odidem takoj. Oni pa so zatrjali, da to nima nič posla s politikom. Odsel je in še danes ne ve, kaj se je zgodilo z njegovo polo.

Družino „so izpraševali na enak način, samo da so zanj spisali novo polo. Kako? tega ne ve, ker ne zna ne pisati ne čitati!! Le toliko ve, da so ga izpraševali, katere jezike govori? Pojasnil je, da materini jezik njegov in drugih členov njegove družine je slovenski; zna pa tudi tržaški?! Dobro — so mu odgovorili — zapišemo torej oba jezika!!

Slučaja s tema dvema rodbinama ilustrirata kričeče tiste drzne trditve v govoru poslanca Pitacco, češ, da so slovenski agitatorji falzificirali!! — Če je bilo zlorabe v teh dveh slučajih, so jo zagrešili le na sekciji in v rečenih družinah so uverjeni, da

so jih vse vzlic dejstvu, da so Slovenci in da so napovedi slovenski občevalni jezik in da ga je tudi hišni gospodar vpisal — zapisali za Italijane!! Drzna neresnica je torej, da so v tem slučaju Slovenci zagrešili krivico, ker resnica je marveč ta, da so jo zagrešili Italijani na škodo Slovencev! Na taka dejstva se je opirala Pitaccova interpelacija!!

Domače vesti.

† Gašpar Kastelic. Včeraj je preminel v Materiji po kratki bolezn in v 79. letu svoje dobe gospod Gašpar Kastelic, veleposestnik, župan, predsednik krajnega šolskega sveta itd.

Pokojnik je bil znana oseba širom po Istri in po sosednjih pokrajinah. Izlasti tudi v Trstu ima Kastelčeva rodbina mnogo znancev in prijateljev. Pokojni g. Kastelic je igral vplivno vlogo tudi v javnem življenju, sosebno slovenskega dela Istre. In to že kakor župan velike občine Materijske, kateri je načeloval — če se ne motimo — kaka 3 in pol desetletja — do sedaj, do smrti. V občini je bil pripoznan za avtoriteto ne le v stvareh občinske uprave, ampak tudi v stvareh javnega političnega življenja in so občani vsikdar uvaževali njegov glas. Pokojni je bil oče gospej dr. Rybářeve in dr. Josip Mandičeve. Rodbinam Kastelic-Mandič-Rybář naše najiskrenejše sožalje.

Pogreb se bo vršil jutri, v četrtek ob 10. uri predpoludne iz hiše žalosti v Materiji na pokopališče v Brezovici.

Delne hotelske družbe Grljan-Mramar so še vedno na razpolago pri tržaški posojilnici, Jadranski banki in Trgovsko-obrtni zadrugi, kjer naj se oglasi čim preje vsak, ki si misli še katero nabaviti. Priliko imajo tudi tisti, ki ne morejo na enkrat uterpeti za akcijo 200 K, kajti sporočali smo že, da so dobili na mesečno odplačevanje. Natančneje pogoje pove Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu ob svojih uradnih urah.

Javni shod državnih in železniških uslužbencev v „Politeama Rossetti“ se ne bo vršil danes, ker je dospel z Dunaja visok ministerski uradnik, da se pouči stvari in vodi pogajanja. Tako dolgo shoda ne bo. Če se pogajanja razbijejo, ali bi bile zahteve odbite, se bo vršil takoj shod. — Za enkrat potrpljenje.

Z Dunaja pa smo prejeli nastopno brzojavno vest:

„Poslanca dr. Rybář in Mandič sta danes intervenirala pri ministerskem predsedniku dr. Bienerthu v zadevi uradniških zahtev. Bienerth je odgovoril, da je dobil namestnik nove instrukcije.“

Nekaj treba ukreniti, kajti uradništvo je jako razburjeno, ker ministerstvo v tem odločilnem trenutku apelira na njihov patrijotizem in kaže na — prazne drž. blagajne!

Gospodje ministri že lahko apelirajo na patrijotizem, vprašanje je le, kakšen odmev dobi ta apel siteda pri — lačnem! Za vojno mornarico so vtrali delegatje „zastopniki“ avstrijskih narodov 347 milijonov. Za vojne ladje in kanone je milijonov dovolj, a mrvice za nujno od pomoč onim, ki so vpreženi v državni voz, ki vlečejo državno barko in že od slabosti omagujejo, za te, za državne uradnike in uslužbence so — blagajne prazne! Ironija!

Odboru c. kr. uradnikov! Kakor se je nas obvestilo, delujejo iz Dunaja došli „posredovalci“ na to, da bi se tržaško drž. uradništvo zadovoljilo s tem, da vlada da nekaj doklade poročenim uradnikom, a uradnikom samcem — nič!

Ker si je odbor uradnikov dal par dni pomisleka glede končne rešitve in prireditve shoda, mu nujno svetujemo, naj si vsak korak trezno premisli in splotih na svojo roko nič ne ukrene!

Javen shod naj odločuje: vox populi, vox dei — to mora veljati tudi v tem slučaju! Vsi jednake dolžnosti, vsi jednake pravice! — To mora biti geslo odbora, to mora biti zahteva vsega uradništva!

Pozor torej!

Drugi veliki planinski ples. — Na mnoga vprašanja, ki nam prihajajo od vseh strani, v kaki obleki je priti na veliki planinski ples, sporočamo, da je priti v narodni noši, turistovski ali promenadni obleki.

Zleti je, da posebno nežni spol prihitu v soboto večer v velikem številu v lepi narodni noši.

Kakor se nam poroča z dežele, se tudi tam zunaj kaj pridno pripravljajo, da to veliko planinsko slavnost posetijo v lepih narodnih nošah.

Št. jakobska mladina prosi cenjene rodoljube, da bi kaj darovali za srečolov na maskiranem plesu pustne sobote. Ker pripade čisti dobiček zgradbi nove šole pri sv. Jakobu in javni knjižnici istotam in ker je ta okraj velikega pomena za našo stvar nadejamo se obilega odziva. Darove sprejema tajnik Rudolf Cotič, ulica Molin piccolo 8 (zaloga južnega sadja).

Odbor starišev za slov. šolo bo imel jutri (četrtek) zvečer ob 8. in pol važno sejo v „Narodni gostilni“ ul. S. Giacomo št. 5. Prosimo vse odbornike, kakor tudi zastopnike šentjakobskih društev, da se vdeležijo te seje.

Zimski šport Bohinjska Bistrica, Gorenjsko. I. Tekmovalno sankanje bo 12. februarja 1911 na umetnem sankališču „Bel-

vedere" v Bohinjski Bistrici. Postaja: Bistrica-Bohinjsko jezero c. kr. drž. železnica (Gorenjsko).

Ker je na dan tekme in prejšnji dan pričakovati velik naval občinstva, naj blagovoljijo pred vsem p. n. tekmovalci in tudi p. n. občinstvo sobe in p. hrano naročiti vsaj 24 ur prej pri vodstvu dirke „Belvedere“, ali pa naravnost pri posameznih hotelih. Prt vodstvu tekme naznanjeni naročevalci naj blagovoljijo prevzeti nakaznice takoj po prihodu v grand hotelu „Triglav“, v pisarni za tujski promet, I. nadstropje. Tam se sprejemajo tudi vse želje in pritožbe.

Hoteli Rodica, Markeš, in grand hotel „Triglav“ leže v neposredni bližini koločvora, hoteli Turist (Alfonz Mencinger), pošta, Bistrica, Mencinger in Bevc v vasi sami in je do vseh pet do deset minut. Ako je kateri hotelov prenapolnjen, naj se blagovolji povprašati po drugih. Sploh je želeto, da se občinstvo porazdeli.

Vsi hoteli so dobri ali vsaj zadovoljivi, cene zmerne in jih deželna zveza za tujski promet kolikor možno nadzira. Poleg tega so v vasi še navadne gostilne Hajnrihar, Grobotek in Mavrič; sani (v kolikor že niso oddane za dan tekme) stoje pred koločvorom in jih preskrbe tudi posamezni hoteli. Brošure o zimskem sportu v Bohinju in programi se dobivajo brezplačno v pisarni za tujski promet in v hotelih, ravno tako o Bohinju poleti.

Ako bi se v slučaju velicega navala pripetila mala zamuda, je sl. občinstvo naprošeno, da nekoltko potrpi, ker le tako bo možno, sl. občinstvo zadovoljivo postreči. Pri tekmi bodo skrbeli posebni organi za strog red in je naprošeno, da se uredbam pokori in je treba posebno pri pasiranju dirkalne proge previdnosti.

Sokolski odsek v Rojanu priredi v nedeljo dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer svojo prvo predpustno zabavo s sodelovanjem pevskega društva „Adrija“. Po dovršenem vspredu se bo vršil ples do 2. ure zjutraj. Čisti dobiček te zabave je namenjen za nabavo telovadnega orodja. Ker potrebuje ta odsek gmotne podpore, opozarjamo na to prvo sokolsko prireditev v Barkovljah.

Shod dolinske podružnice NDO, ki se je vršil preteklo nedeljo pop. v Dolini, je bil lepo obiskan. — Predsedoval je na shodu tov. Ivan Marija Čok. Razložil je navzočim pomen NDO sploh in pa potrebo, da se vse tri brežke podružnice pretvorijo v jedno samo. Zbrano občinstvo je z zanimanjem sledilo tem izvajanjem in jih odobrilo. Govorila sta še gg. nadučitelj Venturini in g. župan Pangerc.

Po zaključnem shodu se je vršila svobodna zabava, pri kateri je sviralo domače godbeno društvo in so se izustile razne napitnice. Nabrato se je tudi za isticno CMD K 629, ki se jih je odposlalo vodstvu.

Društvene vesti.

Odbor za CM ples ima drevi točno ob 9. uri svojo sejo v „Slov. čitalnici“.

Predsednik. **Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.**

Bratom Sokolom se naznanja, da imajo znižano vstopnino v „Rimsko kopel“ v ul. S. Apollinare proti izkazu društvene legitimacije. Cena je K 1 in K 1:20 za parno kopel.

Dramatično društvo v Trstu. — Vse gg. odbornike uljudno prosim, da bi zanesljivo prišli k važni seji, ki bo jutri, v četrtek zvečer ob navadni uri. Predsednik.

V zavodu sv. Nikolaja je danes ob 4. seji, na kojoj so vabljeni vse odbornice.

Čitalnica pri sv. Jakobu opozarja vse one, ki so kupili listke za srečolov, da so ostala darila št. 34, 37, 39, 53, 62, 95, 104, 116, 228, 233, 254, 260. Dvignejo se lahko do sobote 11. t. m. v „Čitalnici“ od 7.—9.

Sentjakobska mladina ima nocoj ob 8. in pol v prostorih „Narodne gostilne“ svojo sejo, h kateri so vabljeni vsi odborniki in neodborniki.

Trgovsko izobraževalno društvo. — Danes se vrši redna odborova seja ob navadni uri.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“. Drevi odborova seja. Razpravljalo se bo o jako važnih stvareh, med drugim tudi o društveni fanfari.

Klub slov. tehnikov v Pragi naznanja, da ima vsako sredo debatne večere o gospodarskih razmerah v slovenskih deželah. Ti večeri vrše se v prostorih slov. akad. društva „Adrija“ v Pragi II., Spalená 20/III. Začetek ob 7. uri zvečer. Kdor se zanima, dobro došel.

Slovensko delavsko konsumno društvo „Jadran“ pri sv. Jakobu, ulica Industrija št. 657. naznanja svojim članom, da bo v nedeljo dne 12. tega meseca ob 3. uri popoldne redni občni zbor v društvenih prostorih. Prosim vse člane, da se točno vdeležijo, ker so na dnevnem redu jako važne stvari.

Pevski zbor „Bratovščine sv. Cirila in Metoda“ pri sv. Jakobu uljudno prosi stare in nove pevce, naj se redno vdeležujejo pevskih vaj, ki so vsako sredo in petek v prostorih, kjer je bil prej policijski komisariat (prostor g. Preloga) in sicer od 8. do 10. ure.

Tržaška mala kronika.

Pometaći, ki ne pometajo samo tržaških ulic, marveč tudi pisarne mestnih podjetij in gostilne. — Pred kakimi 2 1/2 leti je bila pisarna mestnih pometaćev, nahajajoča se v ulici Giulia št. 45, okrajena za več sto kron. Nastavljeni tega mestnega podjetja so sumničili te tatvine gostilničarja Mihaela Celiča in njegovo soprogo Katarino.

Nekaj časa potem je bila ta pisarna zopet okrajana. Pometaći so osumnili tatvine oba Celiča, katera je policija res strogo nadzorovala. Ko je Celičeva za to doznala, je rekla policiji, da je na krivi poti, ako išče v njej in njenemu možu tatov, ki se nahajajo prav gotovo med pometaći.

Tudi jim je rekla: Vi ne bodete na ta način nikoli dobili tatov, a jaz jih hočem vloviti.

Posledica vsega tega je pa bila, da je bil Miha Celič še strožje nadzorovan.

Dne 14. maja 1910 je služkinja gostilne izgubila ključce od dvorišča. Gospa Celič je pozvala preddelavca pometaćev, Josipa Sinigoj, da ji je s silo odprl vrata, na kar se jej je tudi ponudil, da jej kupi on dobro ključavnico (žabco). On je isto tudi res preskrbel, a le z enim ključem. Malo dni pozneje tudi ta ni več funkcionirala. Sinigoj je kupil zopet drugo, seveda za denar gostilničarke, a tudi to samo z enim ključem. Tedaj je začelo tudi iz gostilne zmanjkovati vsako noč in sicer: kokoši, salam, sir, vino, olje, sploh vse do oglja, a o tatu ni bilo ne duha ne sluha.

Na to je začela gospa Celičeva paziti. Patrukirala je vsako noč okolu gostilne oborožena s primernim kolcem.

Neki dan je zopet prišel Sinigoj ter prosil za g. Famosa, uradnika pri tem mestnem podjetju, 50 K na posodo in sice pod pretvezo, da mu manjka ta svota v blagajni. Gospa Celič je to svoto posodil brez ugovora.

Dne 24. decembra 1910 je prišla žena Sinigoja ter prosila Celičevo, naj jej posod 60 kron, češ, da mora njen mož plačati delavce-pometaće, ker je sobota. Gospa Celič je vprašala, zakaj da ne gre v pisarno po denar za delavce, a Sinigojeva jej odgovorila, da ni nikogar v pisarni in d tam denarja sploh niti nimajo.

Prve dni meseca januarija t. l. je p manjkalo v blagajni g. Famosa 700 kron. G. Famos je šel v neko kavarno na Acquedotto in si tam izposodil to svoto, in sice zato, da bo, ko pride inženir, blagajno v redu.

Glede tatvin v gostilni se je Sinigoj pred včeraj izrazil: Jaz sem prav zadovoljen, da je g. Celičeva mene poslala kupiti ključavnice, tako mene vsaj ne more sumničiti tatvine.

V petek 27. minulega meseca je g. Celičeva okolu 1. ure popoldne potem ko je zaprla gostilno, šla domov, a s takoj nato vrnila in začela patrukirati okolu gostilne. Ker je zagledala luč v prostorih se je postavila pred vrata, ki vodijo na dvorišče.

Kmalu na to so se vrata odprla in izstopil je — Sinigoj, ki je vprašal g. Celičevo, če je ona. Bila je namreč našemljena in je zato ni spoznal. Ko je pa Sinigoj zagledal v bližini tudi redarja, je izginil kakor kafr.

Gospa Celičeva se je podala na policijski inšpektorat v ulici Luigi Rizzi in tam vsot stvar povedala. Ko se je povrnila v gostilno, jej je prišel Sinigoj nasproti ter jej rekel: Gospa Katica, ni se vam bilo treba bati, saj sem bil jaz, — na kar mu je ona odgovorila: Znam, da ste bili vi, in jaz vas sem tudi čakala! — Pozneje so Sinigoja aretirali.

Pri hišni preiskavi so našli pri Sinigoju ključce za ključavnice, katere je bil Sinigoj kupil.

Gotovo je, da kdor je kradel v gostilni Celičevi, je kradel tudi v pisarni mestnega podjetja pometaćev.

O vsem tem blebetavi in vsikdar gostobesedni „Piccolo“ nič ne piše. No, saj se poznamo! Tu ne gre za otepsti kakega Slovenca, marveč za uslužbenca mestne uprave!

Tatvina na škodo tvrde Tropeani. O tej predrzni tatvini smo izvedeli še sledeče podatke: V stanovanju aretirane Marina Rudenizza je bila dovršena hišna preiskava. Tu so našli velik zabor, poln najfinejših svilen in skupni vrednosti 1100 kron. Kljub temu ima aretiranec, ki je bil že neštetokrat aretiran radi tatvine, drzno čelo, da taji vse.

Zblazneli ulema. Z Lloydovim parnikom „Amphitrite“ je včeraj dospel sem tudi neki mohamedanski duhovnik (ulema)

Za otroke .. Prve avtoritete tuzemstva in .. inozemstva priporočajo .. **Kufeke** kot najboljši .. Živilo protibljivanju, drisk, črevesne in odrasle .. mu katarju itd.

Gašpar Kastelic
zupan v Materiji, veleposestnik in trgovec, imejtelj zlatega križca za zasluge, predsednik krajnega šolskega sveta itd.
po kratki boleznii previden s sakramenti za umirajoče dne 7. svečana t. l. v 79. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb ljubljenege pokojnika vršil se bode v četrtek, dne 9. svečana t. l. ob 10. uri predpoludne iz hiše žalosti v Materiji na pokopališče v Brezovici.
MATERIJA, dne 7. svečana 1911.
DRUŽINE
KASTELIC - MANDIĆ - RYBÁŘ.

Trst, Corso 2. Telef. 1917.
Leopold Haas
Prstni linoleum . . . . . K 2:50 m²
Podolgate preproge (Läufer) 67 cm . . . . . 1:90 met.
Preproge v vseh velikostih z varnostnimi ogli iz kovine 150/200 K 7:50 200/300 K 15— itd.
Gospodarski predpasniki iz voščenege platna . . . . . K 2:50
Varnostni prti 85/115 cm 2:80
" 65/130 " 1:80
Dvorniki iz gumijsa od K 22 dalje.
Dvorniki . . . . . po 70 stot.
Dvorniki iz kavčuka . . . . . 50 "
Manšete iz kavčuka . . . . . 60 "
Pošilja se tudi na deželo.
LEKS. FRANC MAYER - TRST
žgalnica kave
TELEFON 1743.
Najboljši vir za dobivanje p-šeno kave

Spritzer wein
se imenuje belo štajersko vino, ki je edino pripravna pijača s mineralnimi vodami in sifonom. Prodajam tudi v buteljkah pristno vino Opolio in Visa, Belo sladko iz Visa, istrsko in teran. Priporočam tudi svoj labor desertnih in zdravilnih vin, ros, likerje, šaganje in sirupe. Zaloga „Asti spumanti“ po Kron 3 s 4. Sladki refrek po K 2. Izobno šganje po K 2-40 buteljki poldruznega litra. Prokupovalcem popust. — **E. Jurcev, Acquedotto 9**

Slovinci! hočete se obleči po ceni?
Obrnite se do dobroznane trgovine z oblekami
„ALLA CITTA' DI TRIESTE“
Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)
kjer dobite velik izbor oblač in suknj za moške, dečke in otroke za nastopajočo sezono po sledečih cenah:
Obleke iz poluvalne in Kamgarna za me ke od K 15—52
hške " " " " deške " " 10—38
Obleke " " za otroke . . . . . 4—16
Suknie, kožuhi z ovratnikom iz prave kožuhovine za dečke, pelerine iz Ludna po cenah, da se ni bati nikake konkurence. — Zaloga blaga tu in inozemskega. — Izvršuje se dolo tudi po meri. Velik izbor potrebnih predmetov za elavce: hladne, srajce, pletenice itd. itd. **Postrežba blada.**
ALLA CITTA' DI TRIESTE
Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Kdor odpotuje
naj se preskrbi z vsem potrebnim v novi trgovini D. ARNSTEIN „All' Alpinista“ v Via Sebastiano št. 7.
Bogata zaloga zadnjih novosti, kovčkov, torb, torbic, športnih potrebščin itd.
MLUVI ČESKY! **MLUVI ČESKI!**

Odlikovana krojačnica
Avgust Stular
TRST - Via delle Poste št. 12, I. nad. - TRST
izvršuje elegantne plesne
Cene zmerne. obleke Delo solidno.
kakor: frak, smoking, salon, sacco.

Izgotovljene obleke za moške All' Artigian
Velika izbira močnih hlač, srajc itd. za delavce. **in otroke**
TRST, ul. Arcata št. 9
vogal ul. Sapone

Cene nizke M. Aite brez konkurence
Velika zaloga z manifakturnim blagom
ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 8.
ni dovoljuje obvestiti glavno občinstvo in svoje cenjene odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila sgoraj omenjena podružnico zato, da more v polni meri zadostiti zahtevam onih odjemalcev.
V obeh prodajalnicah dobiva se razne blago boljše kakovosti in najmočnejše in prvih tvari, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnice, tudi velikanski leker platnega in bombastnega blaga, prvot in pričev, ter vsake vrste perila tudi od bombast, ali platne. Veliki labor vseh vrstnih odelj, kakor tudi kolne lastnega izdelka. Pletenice, svilenine, razne vrste okraji na livlje in klistarke. **VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE IN GEBARBE ZASTAVE IN NARODNE TRAKOV ZA DRUŠTVENE ZNAKE.**
Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamerja ali pa se vrne denar brez nikakih zadržkov. **Poskušati in-se prepričati!**

iz Bosne, ki je zblaznil na poti v Meko. Začasno so ga vsprejeli v opazovalnico mestne bolnišnice.

Premeten goljuf. — Neki Ruggero Frankel, star 25 let, iz Pule, je meseca avg. sta m. l. izvalil od gospe Ane Pasitz iz Reke znesek 200 K pod pretvezo, da jej proda stroj za pletenje nogavic. Ko je dobil denar, je zginil ko kafra. Prejšnji teden je pa šel k tvrdki C. H. Pisani in izvalil pretvezo imenom druge tvrdke blaga za 1865 K. Takrat pa ni všel in so tiča utaknili v luknjo. Med tem časom se je nahajal v Egiptu.

Lastnica 2000 K — beračica. Poročali smo pred dnevi, da so neko Marijo Filipič, staro 75 let, ki je živelja od miloščine, našli mrtvo v njeni revni sobici. Ko je oblast pregledala stanovanje, se je v veliko začudenje našlo dve vložni knjižici v skupni vrednosti nad 2000 kron. Sodišče je vzelo denar v svoje varstvo.

Štiri osebe poslani v Pasteurjev zavod na Dunaj. Nedavno temu je neki pes, ki se je priklatil od zunaj, ugriznil tukaj 5 oseb. Psa so pobili in poslali njegovo glavo Pasteurjevemu zavodu na Dunaj. Tam so ugotovili, da je bil pes stekel. Pred par dnevi so poslali na Dunaj v omenjeni zavod vse osebe, ki jih je bil omenjeni pes ugriznil izvzemši nekega 90-letnega starčka, ki ni radi starosti mogel odpotovati; vendar je tukaj pod zdravniškim nadzorstvom. Ob enem je magistrat odredil pasji kontumač in pozval prebivalstvo, da objavi vsak slučaj, ako bi bil omenjeni pes uklal se kako drugo osebo oziroma kakega psa.

Koledar in vreme. — Danes: Ivan Mat. sp. — Jutri: Apolonija dev.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 4° Ceis. — Vreme včeraj: lepo, zvečer oblačno.

— Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semtertja megleno. Hladni vetrovi. Mrzlo.

Naše gledališče.

V nedeljo, 12. t. m. ob 8. uri zvečer „VALČKOV ČAR“

To krasno opereto, ki je imela tudi pri nas najlepši vspeh, bodo igrali na čast gostom planinskega plesa in vseh slovenskih planincev. Pričakovati je zato zopet največjega obiska. Komur je torej do tega, da si še pribori primeren prostor, naj se pravočasno pobriga za vstopnice, ki jih prodaja vratarica „Narodnega doma“.

Za mesec marec pripravlja vodstvo slov. gledališče novo, sijajno, znano opereto.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Včeraj se je sedmič z nezmanjšanim uspehom ponovila Musorgskega opera „Boris Godunov“. Vrše se vaje za „Fausta“, čigar premiera bo v soboto.

EDEN. — Danes navadna varijetna predstava.

Književnost in umetnost

Koncert „Glasbene Matice“ v Ljubljani. Nikake ocene! Le nekoliko misli, kratko poročilo!

V dobi splošne glasbene degeneracije, v dobi opernih kriz in brezobzirnega vladanja operete so koncerti pravi čudeži, namreč resni, vzorni koncerti. Tak čudež sem doživel v nedeljo v Ljubljani.

Koncert je priredila „Glasbena Matica“. Samo ena je „Glasbena Matica“. Ni ne nad njo, ne za njo, ne krog nje ničesar. Vsaka primera je nespamet, vse drugo petje sramežljivo jecljanje.

In samo eden je tudi Matej Hubad! Slovenska pesem ž njim živi in ž njim pada. On jo je rešil zaklenjeno v dolgočasne notne zvezke, on, vitez sveti Jurij slovenske pesmi.

In ta pevski zbor! Vsi eden sam! Kakor velikanske, čarobne orglje! Na nje pa igra mojster mojstrov — Hubad. Samo en mig: zbor joka, zbor se smeje, zdaj jasen dan, zdaj vihar. — Ne verjame, kdor ne sliši!

So-li bile res te stotine in stotine poslušalcev površno operetno občinstvo? Te plohe vriskajoče pohvale in navdušenja dokazujejo resnost naše slovenske inteligence. Dokler ima „Glasbena Matica“ v občinstvu toliko moralne podpore, ne morejo jo ubiti pičle denarne podpore.

In naša slovenska pesem! To ni ne liberalna pesem in ne klerikalna, ampak edino-le slovenska. Naša! Aljaž, Gerbič, Juvanc, Ferjančič, Krek. In koliko je še drugih! Vsi mladi, čvrsti, zdravi, in naj so nekaterim lasje tudi sivi. Nič jokave sentimentalnosti, nič bolehnosti, nič etektolovstva ni v teh pesmih. Vse so skozinskoz produkt slovenske duše in srca. Zato so tudi vnmale, kakor ne bi tako mogle nobene druge še tako slavne in neslavne drugorodne.

Zelo vesel sem bil tudi naše slovenske Filharmonije. Czajane je dirigent, ki ima orkester kakor na niti. Orkestru bi trebalo več godal. Le rogovi mi niso povsod uga-

jali. Seveda, glavna reč, kar manjka Filharmoniji, je — denar! S tem univerzalnim sredstvom oborožena bi slovenska Filharmonija bila krasen orkester, ki bi delal čast vsakemu narodu.

Pozabiti ne smem pijanistke, gospe Talichove. Žal, da jo je g. Talich odpeljal iz Ljubljane. Ona ne igra samo s prsti, temveč z umom, a še bolj s srcem.

Tako je bil koncert „Glasbene Matice“ v nedeljo sijajna zmaga slovenske pesmi, slovenskih pevcev in našega neumrjivega slovenskega Hubada. *Emil Adamič.*

Vesti iz Istre.

Iz koperske okolice. Širi se po slovenskem delu koperskega okraja glas, da je predsednik cestnega odbora koperskega nekako odstavil enega slovenskega uda in to — kaj mislite, zakaj? Radi tega, ker mu je dotičnik dopisoval samo v slovenskem jeziku!!

Ako je to res, je nezaslišan škandal. Kam pa pridemo, ako bodo mogotci naše zakonito izvoljene ude kar meni nič tebi nič odstavljali samo iz razloga, ker se v svoji funkciji poslužujejo materinega jezika?! Ude cestnega odbora koperskega, zastopajoče slovenske občine, pa pozivljamo, da razlože javnosti, kaj in koliko je resnice na tej govorici.

Širi se nadalje govorica, da cestnemu odboru koperskemu, oziroma njega predsedniku, nekateri slovenski udje dopisujejo italijansko, in sicer tudi taki, od katerih ne ne bi bil človek nikoli pričakoval. Stvar slovenskih udov je, da to zadevo pojasnijo, da ne bi padal morda sum tudi na nedolžne osebe. *Kraški.*

Druge slovenske dežele

Tujski promet v Ljubljani. Meseca januarija je prišlo v Ljubljano 4127 tujcev — 169 več nego meseca decembra in 115 manj nego lani meseca januarija.

V občini Zagorje ob Savi so našli 3417 Slovencev in 298 Nemcev.

V Slovenjem Gradcu so na „ljudskem štetju“ našli 907 Nemcev in 256 Slovencev.

Ildrija ima po najnovejšem ljudskem štetju 6101 prebivalcev, proti 5729, ki so jih našli leta 1900.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 rti, besed. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj in s oddelku.

Stanovanje s 4 sobami in s vrtno se išče kje v Škrltiji. Ponudbe na in. odd. „Edinosti“ pod „Antonovič“. 317

Hišni posestniki v Trstu; banč a uradnica, v popoldanskih urah prosta, želi prevzeti administracijo hiš, risari na Edinost pod Modrost“. 214

Mlada babica z dežele, ka'ora je že eno leto prakticirala išče sobo in hrano pri kakih starih babici v Trstu. Sunkila bi tudi kot pomagalka. Ponuja 50 K mes. čno. Pisemne p. nudbe pod „MLADA BABICA“ na inzeratni oddelk „Edinosti“ 1417

Hišne posestnike v Trstu opozarjam, da prevzamem po pogodbi administracijo večih hiš Reference dobre. — Vpr. šnja na in. odd. Edinosti pod „Oster“. 116

Pozor! Čitajte, uvažujte! Fot. graf Ant. JERKIČ via delle Poste 10, je na razpologo sla nemu občinstvu vsa pustni čas do 9. ure zvečer v svrhu alikanja v kostumih. 2129

Konsumno društvo v Lonjerju išče novega kčrmaria s 400 kron kaveje. Oglasiti se je pri društvenemu predsedniku. 203

Hlev za 14 živali s prizidom, stanovanje oddaljeno 5 minut od kavarne Fabri, se odda takoj v najem. Naslov pri inzeratnem oddelku Edinosti. 202

Sužbe išče kontrarist star 29 let, govori in piše hrvatsko in nemško, bil je namješčen pri večjih trgovskih tvrdkah, a pripravljen je vprejeti mesto tudi trgovskega potnika v mešan stroki in trgovini s poljskimi pridelki, ker je v tem svojstvu ž. služoval. Cen ene ponudbe na inzeratni oddelk „Edinosti“ pod šifro S. M. 271

Postrežnico za dve uri zjutraj in dve uri popoldne se išče v ulici Commerci le šte. 9. III. nadstr. vrata šte. 3. 227

„Antonio Spanghero“
DEKORATIVNI SLIKAR
Naslednik tvrdke DELALNICA: DOMENICO DELISE. Via Madonna 7.
Telefon 160 Trst Telefon 160.
VELIKA ZALOGA. — Papir za tapeciranje najboljših tovarn.
Prevzame vsakovratna stavbena dela s dekoracijjo za sebe. — SPECIJALITETA: Imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Nova trgovina
z oljem, kisom in milom
z bogato izbero sveč vseh kakovosti
Pošilja se po pošti franko na dom. — — — **ulica Giulia št. 25.**
Za obilen obisk se priporoča G. BIAGGINI.

Velika prilika!!!
Odpri sem v Trstu
v ulici Campanile št. 21
svojo prodajalno z zgotovljenimi obtekalim
za moške in ženske. Pr. d. s. j. l. b. m. t. d. i. n. o. g. o. v. i. c. e. p. e. r. i. l. o. v. e. n. e. n. a. n. u. f. a. k. t. u. r. n. o. b. l. a. g. o. i. m. a. m. v. e. l. i. k. o. z. a. l. o. g. o. č. r. e. v. l. j. e. v. z. a. m. o. š. k. e. ž. e. n. k. e. i. n. o. b. o. k. e. S. o. l. i. t. n. a. p. o. s. t. r. e. ž. b. a. **GENE JA O NIZKE.**
Pri. o. r. o. č. a. s. e. **G. HAMMER.**

... ŠOLA ZA JEZIKE ...
Polyglotte Acquadotto št. 16
prvo nadstropje.
Nova metoda za nacerenje modernih jezikov.
Izvanredno ugodna prilika!!!
Nemško . 8 lekolj Kron 4 { Dva : : lekoliji
Fr. nosko . 8 lekolj Kron 6 { v aki : tedno.
Angško . 8 ekoj Kron 6
Vpiše se lahko vsak dan od 11.-1. in 7.-9.
Ravnatelj lastnik Prof. Paolo Marquardt.

FILIP IVANISEVIČ
saloga dalmatinskega vina
lastni pridelek v Jerezicah pri Omibu
v ulici Valdirivo št. 17 (Telefon 1403)
Kateri prodaja na malo in veliko. — Kadar ž. z. p. o. r. o. č. a. s. l. a. v. o. b. č. i. n. s. t. v. a. s. v. o. j. e. g. o. s. t. i. n. e. „Al'Zdravilno pivo“ ulica Nuova št. 11 in „Al'fratelli dalmati“, ulica Ladassche št. 2. v katerih toči svoja vina I. vrste.

GOSTILNA N. D. O.
ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mizla jedila.
Gostilna je otvorjena vsako soboto in nedeljo do 1. ure popolnoči.

VELIKA SKLADIŠČA
OGLJA in LEŠA
na debelo in drobno
PRAVE KONKURENČ. CENE
GRENČINA PLANINA
lastni pridelek
Trst, ulica Ugo Foscolo 33. Telefon 11-37

Najboljše in najcenej. gorivo
Briquettes znam. „Klara“
Izključna zaloga SILVIO MALOSI
Trst, ulica Gelsi šte. 3
TELEFON 18-89.
Cena: 4 št. kilogram
z dostavljenjem franco.

ZOBNI ambulatorij **HANS-a SCHMIDT**
prej sodruga Dr. A. Mitták-a
Trst, ulica della Zonta 7, I. nadstropje

Na Opčinah!
Pozor na šte. 170
Zaloga vseh mrtvaških predmetov. — Za praznik Svečnice
voščene sveče
Priporoča se slavnemu občinstvu
JOSIP MRZEK
zastopnik Novega pogreb. Podjetja v Trstu, Corso 49, Tel. 1402